

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET IGAZGATÓ-VÁLASZTMÁNYA ÁLTAL
KIKÜLDÖTTI LAPBIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

SZERKESZTI:

BUND KÁROLY,

EGYESÜLETI TITKÁR.

NEGYVENKETTEDIK ÉVFOLYAM.

III. FÜZET.

1903. MÁRCZIUS HONAP.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 15.-IK NAPJAN.

Ara egy évre, azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évdíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám.

A lapnak legkésőbb minden hónap 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

BUDAPEST, 1903.

“PÁTRIA” IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMÁSA

ÜLLŐI-ÚT 25. SZ. (RÖZTELEK).

Tájékoztásul.

Munkatársaink s azokká lenni kívánó ügybarátaink tájékoztatására a következőket jegyezzük ide:

Az „Erdészeti Lapok“ eddigi tartalmában nyilvánult elveket jövőre is megtartjuk, közleményeink körébe fogadjuk az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármintemű tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokon kötelékben lévő vadászati ügyeket is.

Az e lapokban megjelenő közlemények szerzői megfelelő írói díjban részesíttetnek és pedig:

Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K.-ban.

Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—32 K.-ban.

Egy nyomtatott ivnyi oly fordításért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást igényel 16 K.-ban.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Azokat, kik minket lapunk feladatának megoldásában munkálatokkal támogatni kívánnak, kérjük, hogy dolgozataikat a nyomdában való könnyebb és gyorsabb kiszédhetés végett csak egyes félvekre, s ilyeneken is csak az egyik oldalra, mint mondani szokták, törött alakban írják. A ki cikkét úgy kívánja közölni, hogy azon *változtatás* ne tétessék: ebbeli feltételét a kézirat beküldése alkalmával szíveskedjék kijelenteni. A cikkekhez tartozó rajzok kidolgozására nézve megjegyezzük, hogy azokat sima, fehér papíron, legalább kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanílyen mértékben nagyitva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni, Kéziratok nem küldetnek vissza.

A lapunknak szánt dolgozatok bérmentve ezen czim alatt küldendők: „Az „Erdészeti Lapok“ szerkesztőségének *Budapest*en, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. szám“.

Öhajtjuk, hogy a magyar birodalom minden egyes vidékéről minél számosabb munkatársat birjunk, kik a körükben felmerülő erdészeti napikérdésekről, műszaki és üzleti vállalatokról, faárakról s előforduló eseményekről, habár ezek az illető helyi viszonyok közt még olyan jelentékteleneknek is látszanának, lapunknak gyors és lehető alapos tudósítást tegyenek.

A szerkesztő.

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) a következő:

30 példány: 16 oldalas ívenkint 7 K. — fill.: 8 old. iv, 4 K. 40 fill.
50 „ 16 „ „ 8 „ — „ 8 „ „ 4 „ 80 „
100 „ 16 „ „ 10 „ — „ 8 „ „ 6 „ 60 „

Zöld borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítása 30 példánynál 3 K. 60 fill., 50 példánynál 4 K.-val, 100 példánynál 5 K.-val többbe kerül.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E

Kiadó :
Az Országos Erdészeti Egyesület.

Szerkesztő :
Bund Károly.

Megjelenik minden hónap 15.-én.

Negyvenkettedik évf. III. füzet. 1903. márczius hónap.

Előfizetési díj egy évre 16 kor. Az Országos Erdészeti Egyesület oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alap. tagok, kik 300 kor.-nál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes ártért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. szám, II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek.

Az erdőgazdaság és a kereskedelmi tudományok.

Irtá: *Csoma Gusztáv*, Coburg hercegi főerdész.

Kereskedelmi folyóiratokban lapozva, egy czikk kötötte le figyelmemet a „Kereskedelmi és Pénzügyi Szemle“ egyik füzetében, mely érdemes arra, hogy foglalkozzunk vele.

A közlemény gondolatmenete, mely a kereskedelmi tudományokról szól a gazda szolgálatában, a következő:

„A gazdaságok jövedelmezővé tételénél, mig első sorban sulyt kell helyeznünk a szakszerű kezelésre és arra, hogy a gazdaság az ország minden részén minél előbb emelkedjék a belterjesség egy bizonyos fokára, addig nem volna szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az intensiv kezelés még nem jövedelem, a meglévő nyersanyag még nem tekinthető a szó szoros értelmében vett bevételnek s hogy a birtok rentabilitását a termés mennyiségével egyenlő mértékben szabályozza a termésnek jó vagy rossz értékesítése.

Minél inkább szaporodnak a közlekedési eszközök, minél inkább halad az ipar, a kereskedelem, minél nagyobb lesz a forgalom, annál könnyebb az igények, szükségletek kielégítése s a kereslettel egyenlő arányban nő a kínálat is. Tere nyílik a kereskedelmi és üzleti tevékenységnek és a jövedelem, a tiszta haszon előállításában nagy része lesz a kereskedelmi *jártasságnak*.

S ha a termelő e kereskedelmi jártasság egy bizonyos fokával nem rendelkezik, igen gyakran hátrányban van, legmagasabb szakképzettsége daczára a talán kevésbé tanult, de üzletiebb társával szemben.

Ha eltekintünk gazdasági életünk minden irányban való hátramaradottságától, ha el gazdaközönségünk csekély szakértelmétől, a legnagyobb bajt, a legnagyobb okot a birtok csekély jövedelmezőségénél abban fogjuk találni, hogy gazdáink nem rendelkeznek a kellő üzleti ismeretekkel.

A vasuti, postai szállítás, a kereskedelmi szokványok, az áru minőségének meghatározása, a kereskedelem iránya teljesen ismeretlen előttük.

S míg egyrészt üzleti járatlanságuk, meglévő terményeik értékesítésénél gyakran éveknél tiszta jövedelmét a lelketlen üzérkedésnek dobja oda zsákmányul, addig tájékozatlanságuk a kereskedelem terén nem engedi kihasználni a gazdaságok kedvező helyzetét, a jövedelmezés különböző forrásai hevernek parlagon, fogalmuk sincsen arról, hogy mijök van.

Folytonosan halljuk a panaszt az értékesítési viszonyok rosszságáról és midőn csakugyan be kell vallanunk azt, hogy a gazda jövedelmében nem ritkán a kereskedelmet megillető hasznon kívül igen sok avatatlan elem osztozik, nem tagadhatjuk azt sem, hogy maga a gazdaközönség első sorban oka jövedelme elforgácsozásának.

Hiányzik gazdáinkban az üzleti szellem.

Nemcsak minálunk van ez így, a conservatív gazdaközönség e tekintetben úgy látszik egyenlő az egész continensen, de a magyar gazda leginkább van mégis hátra üzleti jártasság dolgában.

Ennek tulajdonítható az is, hogy a kereskedővilág a gazdát megbizhatatlannak tartja, kötéseit félve fogadja el s a minta szerinti eladások oly nehezen tudnak meghonosodni, egyáltalán a

gazdával szemben nincsen meg az érintkezés könnyedsége, a mi a nagy forgalom első feltétele.

Hogy a most élő gazdáknál ez irányban nagyobb változást érhessünk el, arról le kell mondanunk, de igenis kötelességünk volna oda hatni, hogy gazdáink üzleti szellemben neveltessenek s az új nemzedéket képesíteni arra, hogy az atyáik hibáit helyrehozzák. Első sorban is gazdasági tanintézetekinken kellene nagyobb súlyt helyezni a tanulók üzleti kiképzésére.

Az elméleti előadásokkal igen szépen megférne egy keretben a kereskedelmi tudományok oktatása is s a növendékek nem jönnének ki az intézet falai közül az értékesítési viszonyokkal teljesen ismeretlenül.

Eddig az ez irányban előadandó anyag terjedelmével s a tanítás módjával nem voltak tanerőink tisztában s a már nem egyszer felmerült kérdés felett azzal tértek a gazdasági tanügyet intéző körök napirendre, hogy a tanintézetek szervezetében, a meglévő tananyag keretében az üzleti tárgyak nem férnek el, nem illenek bele.

Most azonban megtette az első lépést ez irányban a külföld.

A hallei egyetemen már szervezték a gazdasági kereskedelmi tanszéket és az ujonnan kinevezett tanárnak előadási programja tanusítja legjobban, mit nem tud és mit kellene tudni a gazdának a kereskedelem terén.

Megérdemli a kérdés, hogy az új tanszék előadási körét röviden ismertessük.

A hallei egyetem gazdasági kereskedelmi tanszékén a következők adatnak elő:

I. Az áruforgalomnak ismerete. a) Az áruk (trágyaanyagok erőtakarmány, magvak, gépek stb.) beszerzéséről.

b) A szántóföld, az erdő és a kert terményeinek értékesítéséről. A termények piaczképessé tétele, a viszonyok kihasználása, a minőségek ismerete, az árutőzsde, a szabad kézből való eladás az árverések útján való eladás, a vásárok, nyilvános intézmények számára való szállítás (pl. a hadsereg, kórházak stb.), a termény értékesebbé tétele, fizetési feltételek, kivitel a külföldre.

c) A gazdasági ipar terményeinek forgalma, a szesz, a moslék, a liszt stb.

II. Az állatkereskedelem és az állati termények értékesítése.

III. A közlekedési eszközök szállítási feltételeinek ismerete, felhasználása a közvetítésnek.

IV. Jártasság a pénzüveletekben, a hitel, érintkezés a pénzüintézetekkel, a kölcsönök kamata tekintettel a különböző befektetésekre.

Mindezek olyan részeit képezik a gazda ismereteinek, a melyek nélkül üzemét haszonnal alig viheti. És ha tekintjük gazdasági tanintézeteinket, ha figyelembe vesszük, hogy azoknak hivatása nemcsak végbizonyítványt adni, hanem az életnek nevelni, akkor láthatjuk be a hibát, melyet a kereskedelmi tudományok elhanyagolásával elkövetünk. Pedig a gyakran tulságig elméleti előadások mellett igen szépen helyet nyerhetne ez a kevés gyakorlati dolog.

Eddig a cikk, mely — nem lehet tagadni — gondolatokat ébreszt s szemlélődésre késztet erdőgazdaságunk terén is. Helyzetünk nem hasonló-e az elmondottak tekintetében a mezőgazdák helyzetéhez?

A keret, melyben a kereskedelmi tudományok ma tárgyalhatók, nagy arányu.

Ha sikerül azok előadásával oly ismereteket nyújtani az erdők fentartása s nevelése mellett azok értékesítésével is foglalkozni hivatott fiatal erdész nemzedékünknek, mely képessé teszi arra, hogy tájékozva legyen a bel- és külföldi fogyasztópiaczok viszonyairól, hogy azokat kihasználja, hogy a modern kereskedelmi ismeretekkel a nemzeti erőik megizmosodását elősegítse, akkor a kereskedelmi tan-szék újabb lendületet adhat az erdők jövedelmezőségének.

Nekünk a kereskedelmi tudományokra szükségünk van, hogy segítsenek felismerni a haszonfaerdeinkben rejlő vagyon értékesítésének fontosságát s hogy fejleszszék az üzleti szellemet, mert e nélkül nem egy esetben a nemzettesttől idegen erőik izmosodásának eszközeivé leszünk. Az erdészeti akadémia nevelhet oly erőket, kik az életben a

munkamegosztás elvén főleg a faértékesítéssel összefüggő feladatok megoldásával foglalkoznak, úgy a hogy az erdők berendezésénél s a tulajdonképeni erdőkezelésnél más-más erők alkalmaztatnak.

A szakképzettség még nem elég ahhoz, hogy haladhassunk, eszközre van szükség, mely a szakképzettség gyümölcseit a forgalomnak lecsük szerint adja át s ezen eszköz csak a modern kereskedelmi tudományok felhasználása lehet.

A német vagy más külföldi erdőgazdaságok tanulmányozásából nem okvetlenül következik, hogy mi is csak úgy boldogulunk, ha az ottani rendszereket fogadjuk el az erdők értékesítésénél, mert erdeink földrajzi fekvése más s értékesítési viszonyaink mások most is, de mások lehetnek a jövőben is.

Mig például Szászországban az erdészek szelvényáru előállításával nem foglalkoznak, hanem a házilag kitermelt évi hozamot sokszor nagyon kis részletekben bocsátják eladásra, mert a népesség sűrű, az ipar magas színvonalon áll: addig nálunk az erdészet mint uttörő dolgozik, midőn a szelvényáru termelését is munkakörébe vonja: ezzel hazánk kulturájának emelkedését is előmozdítja s ha az így nyert anyagi előnyök a nemzeti kulturális czélok szolgálatába állanak, az erdőgazdaság államfentartó erejét érezteti. Ilyen vállalkozás eredménye a Coburg hercegi uradalmak erdőgazdaságában bevezetett gazdálkodási rendszer is.

Nem lehet itt szem elől téveszteni, hogy a hol haszonfaerdeink zöme fekszik, ott fát fogyasztó iparágakról alig lehet beszélni a vidékek ki nem fejlődött közlekedési s egyéb viszonyainál fogva.

Mig Szászországban a versenyző fogyasztók s vevők az erdőben vagy ahhoz közel keresik fel az eladásra kerülő fát, addig nálunk módokat kell keresnie az erdész-

nek, hogy haszonfáját oly áruvá alakítsa, melylyel a fogyasztókhöz közelebb juthat, a hol nagyobb versenyre is lehet kilátása s még így is közvetítő kereskedőkre van ma szükség, hogy árunk a fogyasztókhöz jusson.

Az erdők feltárására való törekvés kiterjedt s jó karban tartott uthálózat fejlesztése által már a kereskedelmi irányt szolgálja, ezen törekvés azonban nálunk a kereskedelmi iránynak csak technikai része. Szellemi érintkezést közvetítő közlekedési vonalakat is kell építenünk a termelő és fogyasztó között, üzleti tájékozottságra van szükségünk, ez fogja megadni az anyagi módot az erdei uthálózat további javítására is. A kereskedelem révén erdőgazdaságunk oly irányban fejlődhetik, mely nem lesz másolata a német vagy más külföldi gazdaságnak, de hazánk s erdeink földrajzi fekvéséből folyó különlegesen hazai. Tekintve azt, hogy a haszonfánál — más iparágak pangása mellett is — az árak irányzata most is emelkedő, lehet biznunk erdőgazdaságunk jövőjében.

Erdőtörvényünk biztosította már az erdővagyon fennmaradását az üzemtervek szerint való gazdálkodás megkövetelésével. Ezen megfeszített munka elvégzése után, nem mint legfőbb feladat jelentkezik-e a magyar erdészeti előtt, hogy az értékesítés javítására fordítsa teljes figyelmét. Az erdőállomány biztosításával még csak a félmunka van elvégezve s hogy előbbre juthassunk, szükséges a kereskedelmi ismeretek szélesebb alapon való ismertetése már az akadémián. Mit ér a legszakszerűbben kezelt erdő, ha az értékesítésnél elérhető előnyök tájékozottság hiányában ki nem használtatnak.

Törvényhozásunk is felismerte az erdészek fontos hivatását az értékesítés terén, midőn az 1898. XIX. t.-cz.-ben a m. kir. állami erdőhivatalokra bizta a kezelésük

körébe eső erdők termékeinek értékesítési módjára és feltételeire nézve a javaslattételt.

Csak ismételtetjük, hogy jövő előhaladásunk utjának keresése közben az üzleti s vállalkozó szellem erősebb kifejlése vezet a kibontakozáshoz.*)

A hazai fakereskedelem az 1902. évben.**)

(Befejező közlemény.)

Ha fakivitelünk végösszegein végigtekintünk, azokat daczára az utolsó két év hanyatlásának, oly tekintélyeknek találjuk, hogy fa-külkereskedelmünk válságos helyzetéről nem szólhatunk, hanem inkább csak az 1900. évi kivitel óriási felszökését kell rendkívüli eseménynek minősíteni. Inkább a belföld megcsappant fafogyasztása gyakorolt tehát nyomást a faüzletre, de éppenséggel válságossá ez sem tette a helyzetet, mert a külföld felvevőképessége még mindig oly nagy volt, hogy a belföldön mutatkozó bajok, ha súlyosak is, de elviselhetők voltak. Erre s nemkülönben fakereskedelmünk általában szilárd alapjára vall az, hogy jelentékenyebb fakereskedő-czégek fizetéképtelenségéről vagy bukásáról sem bel- sem külföldön nem hallottunk; egyes egészségtelen vállalatok elvégre mindig csődbe kerülnek.

*) A ki a kereskedelmi tudományok körébe tartozó művekkel foglalkozni óhajt, felhívjuk figyelmét a Zachár Gyula szerkesztésében megjelent művekre (Budapest, II. Apór-utca 3.), melyek következő hat kötetben jelentek meg:

I. Általános üzleti könyvvitel	10 kor.	
II. Váltóisme, jog és szokások	6	„
III. Kereskedelmi isme, jog és szokások	12	„
IV. Pénzüntezeti üzletvitel	12	„
V. Mezőgazdasági könyvvitel	12	„
VI. Közgazdasági számvetés	12	„ Szerző.

**) *Helyreigazítás.* E közleménynek az E. L. f. é. II. füzetének 118. oldalán foglalt részében a statisztikai adatoknál „Összes fahozatal Ausztriából és Boszniából“ helyett, *Összes fahozatal Ausztriából* olvasandó. Szerző.